

# Usnesení Nejvyššího soudu SR ze dne 20.12.1990, sp. zn. 9 Tor 24/90, ECLI:CZ:NSSR:1990:9.TOR.24.1990.1

**Číslo:** 46/1991

**Právní věta:** Ustanovenie § 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sa vzťahuje len na právoplatné odsudzujúce súdne rozhodnutia, t. j. aj na rozsudky, v odvolacom konaní potvrdené uznesením o zamietnutí odvolania a na trestné rozkazy vydané podľa § 314e a násl. Tr. por. v znení pred novelou č. 178/1990 Zb. Netýka sa však právoplatných rozhodnutí o oslobodení obvineného spod obžaloby, ani rozhodnutí o zastavení, prípadne prerušení trestného stíhania.

**Soud:** Nejvyšší soud SR

**Datum rozhodnutí:** 20.12.1990

**Spisová značka:** 9 Tor 24/90

**Číslo rozhodnutí:** 46

**Číslo sešitu:** 7-8

**Typ rozhodnutí:** Usnesení

**Hesla:** Rehabilitace soudní

**Předpisy:** 119/1990 Sb. § 2 ods. 1 141/1961 Sb. § 314e

**Druh:** Rozhodnutí ve věcech trestních

**Sbírkový text rozhodnutí:**

Č. 46

Ustanovenie § 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sa vzťahuje len na právoplatné odsudzujúce súdne rozhodnutia, t. j. aj na rozsudky, v odvolacom konaní potvrdené uznesením o zamietnutí odvolania a na trestné rozkazy vydané podľa § 314e a násl. Tr. por. v znení pred novelou č. 178/1990 Zb. Netýka sa však právoplatných rozhodnutí o oslobodení obvineného spod obžaloby, ani rozhodnutí o zastavení, prípadne prerušení trestného stíhania.

I.

(Uznesenie najvyššieho súdu SR z 20. decembra 1990, sp. zn. [9 Tor 24/90](#))

Najvyšší súd SR zamietol podľa § 148 odst. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť obvinenej A. B. podanú proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 21. novembra 1990, sp. zn. 1 Rt 370/90.

Z odôvodnenia:

Krajský súd v Bratislave uznesením z 21. 11. 1990, sp. zn. 1 Rt 370/90, zamietol ako nedôvodný

návrh obvinenej M. B. na súdnu rehabilitáciu podľa § 2 citovaného zákona.

Proti tomuto uzneseniu podala obvinená M. B. sťažnosť v zákonnej lehote. V písomných dôvodoch sťažnosti poukázala na to, že právoplatným rozsudkom bývalého Štátneho súdu v Bratislave z 28. 8. 1950, sp. zn. Or III 349/50, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu v Prahe z 23. 8. 1951, sp. zn. To II 131/51, bola uznaná za vinnú zo zločinu prípravy úkladov podľa § 2 odst. 1, 2, 4 zák. č. 50/1923 Zb. a odsúdená na trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov, na peňažný trest vo výmere 20 000,- Kčs, na trest prepadnutia polovice majetku a trest straty čestných práv občianskych na dobu 5 rokov. Podľa jej názoru je preto účastná na súdnej rehabilitácii v zmysle § 2 zák. č. 119/1990 Zb. bez ohľadu na to, že bola rehabilitovaná už v roku 1972. Navrhla preto, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie zrušil a v zmysle § 2 citovaného zákona vyslovil, že je účastná na súdnej rehabilitácii.

Na podklade podanej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 147 odst. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť obvinenej nie je dôvodná.

Ustanovenie § 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sa vzťahuje iba na existujúce právoplatné odsudzujúce súdne rozhodnutia a iba tieto sú ustanovením § 2 odst. 1 citovaného zákona zrušené. Nevzťahuje sa však na právoplatné rozhodnutia o zastavení, prípadne o prerušení trestného stíhania, ani na právoplatné oslobodzujúce rozhodnutia, a to ani v prípade, že by sa obvinená domáhala oslobodenia z výhodnejšieho dôvodu. Z tohto hľadiska nie je preto podstatné, z akého dôvodu došlo k oslobodeniu spod obžaloby a či sa tak stalo v konaní o sťažnosti pre porušenie zákona, v konaní po povolení obnovy konanie alebo v konaní podľa zákona č. 82/1968 Zb. v znení zákona č. 70/1970 Zb. V týchto prípadoch preto neprichádza do úvahy ani aplikácia ustanovení § 31 a § 32 zákona č. 119/1990 Zb.

Krajský súd správne zistil, že obvinená M. B. nie je účastná na súdnej rehabilitácii. Rozsudok bývalého Štátneho súdu v Bratislave z 28. 8. 1950, sp. zn. Or III 349/50, v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu v Prahe z 23. 8. 1951, sp. zn. To II 131/51, ktorým bola odsúdená za zločin prípravy úkladov podľa § 2 odst. 1, 2, 4 zák. č. 50/1923 Zb. na trest odňatia slobody vo výmere dvoch rokov, na peňažný trest vo výmere 20 000,- Kčs, na prepadnutie polovice majetku a na trest straty čestných práv občianskych na dobu 5 rokov, bol totiž rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 13. 12. 1972, sp. zn. 20 Tr 15/72, na základe § 15 odst. 1 písm. b), c) zák. č. 82/1968 Zb. v znení zák. č. 70/1970 Zb. zrušený vo vzťahu k obvinenej M. B. v celom rozsahu a podľa § 226 písm. b) Tr. por. bola obvinená spod obžaloby pre uvedený zločin prípravy úkladov podľa § 2 odst. 1, 2, 4 zák. č. 50/1923 Zb. oslobodená.

Krajský súd preto v súlade so stavom veci a zákonom návrh obvinenej ako nedôvodný zamietol.

II.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 31. ledna 1991 sp. zn. Torz IV 20/91)

Nejvyšší soud České republiky podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušil usnesení krajského soudu v Českých Budějovicích z 15. 11. 1990 sp. zn. 4 Rt 123/90 a návrh dcer odsouzeného K. B., tj. M. P. a B. H. na rehabilitaci odsouzeného podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. zamítl.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením krajského soudu v Českých Budějovicích z 15. 11. 1990 sp. zn. 4 Rt 123/90 bylo deklarováno, že ustanovením § 2 odst. 1 písm. c) zák. č. 119/1990 Sb. byly k datu svého vydání zrušeny: a) rozsudek krajského soudu v Českých Budějovicích z 5. července 1957 sp. zn. T 1/57, pokud jím byl K. B. odsouzen za trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1 zák. č. 86/1950

Sb. ve znění předpisů jej měnících a doplňujících k trestu odnětí svobody na dva a půl roku a k trestům propadnutí jedné třetiny jmění a ztráty čestných práv občanských na dobu jednoho roku a b) všechna další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, a to včetně rozsudku krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 5. 1969 sp. zn. 7 Tr 57/68. Podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. bylo trestní stíhání odsouzeného K. B. pro shora uvedený čin zastaveno.

Proti tomuto usnesení podal v zákonné lhůtě stížnost krajský prokurátor v Českých Budějovicích. napadenému usnesení vytkl, že v něm nebyl brán zřetel na rozhodnutí krajského soudu v Českých Budějovicích z 6. května 1969 sp. zn. Tr 57/68, kterým byl původní rozsudek tohoto krajského soudu, jímž byl odsouzený uznán vinným trestným činem podvracení republiky podle § 79a odst. 1 zák. č. 86/1950 Sb. ve znění předpisů jej měnících a doplňujících zrušen a odsouzený byl v plném rozsahu zproštěn obžaloby. Tato okolnost pak podle odůvodnění stížnosti krajského prokurátora brání aplikaci zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci.

V dalším se pak stížnost krajského prokurátora v Českých Budějovicích zabývá rozbořem důvodů uvedených v napadeném usnesení krajského soudu v Českých Budějovicích, které však žádným způsobem nevyvrací, a Nejvyššímu soudu České republiky alternativně navrhuje, aby a) buď rozhodnutí krajského soudu v Českých Budějovicích zrušil a návrh M. P. a B. H. na rehabilitaci K. B. zamítl nebo b) aby v případě shledání postupu krajského soudu v Českých Budějovicích správným stížnost krajského prokurátora zamítl.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že stížnost krajského prokurátora v Českých Budějovicích je důvodná.

Krajský soud v rámci dokazování zjistil, že K. B. byl rozsudkem krajského soudu v Českých Budějovicích z 5. 7. 1957 sp. zn. T 1/57 uznán vinným trestným činem podvracení republiky podle § 79a odst. 1 zák. č. 86/1950 Sb. ve znění předpisů jej měnících a doplňujících a podle téhož zákonného ustanovení byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dva a půl roku, k trestu propadnutí jedné třetiny jmění a ke ztrátě čestných práv občanských na jeden rok.

Zvláštní senát krajského soudu v Českých Budějovicích pak rozsudkem z 6. 5. 1969 sp. zn. 7 Tr 57/68 podle § 15 odst. 1 písm. a), b), d) zák. č. 82/1968 Sb. rozsudek krajského soudu v Českých Budějovicích z 5. července 1957 sp. zn. T 1/57 v celém rozsahu zrušil a odsouzeného K. B. podle § 17 odst. 2 zák. č. 82/1968 Sb. a § 226 písm. a), b) tr. ř. obžaloby pro skutek, právně posouzený jako trestný čin podvracení republiky podle § 79a odst. 1 zák. č. 86/1950 Sb. ve znění předpisů jej měnících a doplňujících, zprostil.

Vzhledem k tomu, že další řízení v předmětné věci konáno nebylo, ke dni účinnosti zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci bylo trestní stíhání K. B. skončeno pravomocným zprošťujícím rozsudkem.

Z ustanovení § 2 odst. 1 zák. č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci vyplývá, že se ze zákona zrušují pravomocná odsuzující soudní rozhodnutí vyhlášená v době od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, týkající se skutků spáchaných po 5. 5. 1945, která jsou v tomto zákonném ustanovení taxativně vyjmenována. Z této zákonné dikce je zřejmé, že rehabilitace ze zákona se vztahuje toliko na ta rozhodnutí, která skončila vyhlášením odsuzujícího výroku, který do doby účinnosti zákona č. 119/1990 Sb. nabyl právní moci. Za odsuzující přitom nutno považovat jen ta rozhodnutí, v nichž došlo alespoň k částečnému uznání viny obviněného. Uvedené ustanovení se proto nevztahuje na ty případy, kdy byl původní rozsudek o odsouzení v pozdějším řízení zrušen a k odsuzujícímu soudnímu rozhodnutí již nedošlo.

Protože v konkrétním případě trestní stíhání skončilo pravomocným zprošťujícím rozsudkem, nejsou splněny podmínky pro vyslovení účasti odsouzeného K. B. na soudní rehabilitaci podle oddílu druhého zák. č. 119/1990 Sb.

Z uvedených důvodů Nejvyšší soud ČR podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. napadené usnesení krajského soudu v Českých Budějovicích zrušil a sám ve věci rozhodl tak, že návrh dcer odsouzeného K. B., M. P. a B. H. na soudní rehabilitaci otce podle oddílu druhého zák. č. 119/1990 Sb. s odkazem na ustanovení § 2 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci zamítl.

Navrhovatelky pak Nejvyšší soud České republiky poučuje o tom, že tímto rozhodnutím nejsou žádným způsobem dotčeny jejich nároky na odškodnění podle oddílu šestého zák. č. 119/1990 Sb. V souladu s ustanovením § 33 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. mohou své nároky na odškodnění přímo uplatnit u příslušného odškodňovacího orgánu (ministerstvo spravedlnosti České republiky).